

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет права та економіки
Кафедра державно-правових дисциплін**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ

Галузь знань	<u>26 «Цивільна безпека»</u>
Спеціальність	<u>262 «Правоохоронна діяльність»</u>
Назва освітньої програми	<u>Правоохоронна діяльність</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail:
доцент кафедри державно-правових дисциплін, к.ю.н., доцент Арабаджи Наталя Борисівна	093-649-00-07	arabadjinb@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Юридична деонтологія – це галузь юридичної науки, що узагальнює знання про мудрість спілкування і мистецтво прийняття правильного рішення у юридичній практиці. Юридична деонтологія є навчальною дисципліною, яка розкриває загальну картину юридичної діяльності, як практичної, так і наукової та навчальної, а також систему юридичної освіти.

Знання юридичної деонтології має важливе значення для студентів юридичних навчальних закладів, адже вони пов'язують свою подальшу професійну діяльність зі здійсненням правової роботи в суспільному виробництві, зокрема зі включенням у суспільні відносини на основі самостійно сформованих деонтологічних норм.

Метою юридичної деонтології як навчальної дисципліни є розкриття соціально- нормативного змісту професійної діяльності юриста, її принципів, особливостей та ролі в житті суспільства і держави; характеристика її минулого, сьогодення і тенденцій подальшого розвитку. Вона повинна забезпечити формування ціннісних орієнтацій студента, запропонувавши цілісну систему вимог, які пред'являються до юриста в цивілізованому суспільстві, що прагне до побудови демократичної правової держави. Тим більше, що роль і значення юридичної професії незмінно зростають, престижність і високий ступінь соціальної затребуваності фахівців є безперечним.

Передумови для вивчення дисципліни. Даний курс є своєрідним вступом до обов'язкових та вибіркових юридичних дисциплін.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Юридична деонтологія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК3. Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

Навчальна дисципліна «Юридична деонтологія» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

РН1. Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

РН2. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.

РН6. Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. На понятійному рівні – основні категорії, поняття та їх визначення з курсу, зміст предмету «Юридична деонтологія» та його структуру, особливості його норм та інститутів.

2. Описувати: конкретні правові явища, знати та вміти правильно застосовувати відповідне законодавство.

Уміння:

3. Розуміти якісні зміни та оновлень, що відбуваються на сучасному етапі.

4. Визначати останні зміни та доповнення, внесені в чинне законодавство.
5. Пояснювати зміст нормативно-правових актів.
6. Застосувати знання: на рівні відтворення – правильно оцінювати сутність та зміст конкретних правових явищ (ситуацій), орієнтуватися в чинному законодавстві; на творчому рівні – використовувати свої внутрішні якості у підвищенні ефективності професійної діяльності, досліджувати правові явища, формувати наукові пошуки.

Навички:

7. Упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань.
8. Аргументовано обговорити та пояснити: юридична деонтологія як цілісна інтегрована юридична наука, її значення і роль для правознавства в цілому та правоохоронної діяльності зокрема.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	14 / 6	14 / 2	92 / 112	1	1	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Юридична деонтологія як наука і навчальна дисципліна	17	2	2	13	16	-	-	16
Тема 2. Основні види професії «юрист»	17	2	2	13	20	2	2	16
Тема 3. Правова та політична культура юриста	17	2	2	13	16	-	-	16
Тема 4. Психологічна культура юриста-практика	17	2	2	13	18	2	-	16
Тема 5. Етична та естетична культура юриста	17	2	2	13	18	2	-	16
Тема 6. Економічна та екологічна культура юриста	17	2	2	13	16	-	-	16
Тема 7. Дисциплінарна відповідальність юристів-практиків	18	2	2	14	16	-	-	16
Усього годин	120	14	14	92	120	6	2	112
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<p>Тема 1. Юридична деонтологія як наука і навчальна дисципліна. Історико-нормативні засади юридичної деонтології</p> <p>1. Поняття, ознаки і предмет юридичної деонтології. Місце юридичної деонтології у системі суспільних і юридичних наук. 2. Методи юридичної деонтології. 3. Функції і принципи юридичної деонтології. 4. Передумови виникнення і етапи розвитку юридичної деонтології. 5. Нормативні основи юридичної деонтології.</p>	2	-
2	<p>Тема 2. Основні види професії «юрист»</p> <p>1. Професія юрист: поняття, основні ознаки та основні види професії юрист. 2. Правовий статус судді. Суддя Верховного Суду. Вимоги щодо судді Конституційного Суду. Вимоги щодо судді вищого спеціалізованого суду. Суддя апеляційного суду. 3. Статус прокурора. Вимоги до кандидатів на посаду прокурора. 4. Юрисконсульт, адвокат, нотаріус: поняття та їх основне призначення. 5. Поліцейський. Слідчий. Дізнавач. Державний виконавець. Працівник державної кримінально-виконавчої служби.</p>	2	2
3	<p>Тема 3. Правова та політична культура юриста</p> <p>1. Правова культура юриста і культурний стиль його професійної поведінки. 2. Професійне мислення юриста. 3. Деформації професійної свідомості юриста-практика: шляхи подолання. 4. Поняття та зміст політичної культури юриста. 5. Структура та рівні політичної культури юриста. 6. Принципи політичного нейтралітету у професійній діяльності юриста.</p>	2	-
4	<p>Тема 4. Психологічна культура юриста-практика</p> <p>1. Поняття, зміст і структура психологічної культури юриста-практика. Психічний склад особи юриста-практика. 2. Система психічних властивостей юриста-практика як особи: темперамент, здатності, спрямованість, характер. 3. Психологія ділового спілкування юриста-практика і міжособистісних стосунків у службовому колективі. 4. Психологічна сумісність і психологічний клімат у службовому колективі. 5. Конфлікт у колективі, його види та стилі вирішення.</p>	2	-
5	<p>Тема 5. Етична та естетична культура юриста</p>	2	-

	1. Поняття, зміст і структура етичної культури юриста. Кодекс професійної етики юриста. Професійний обов'язок юриста. 2. Моральна деформація юриста-практика і її причини. Моральна відповідальність. 3. Поняття, зміст і структура естетичної культури юриста-практика. Форми прояву естетичної культури юриста. 4. Службовий етикет юриста. Традиції і ритуали в юридичній практиці. 5. Держава і професійно-правова символіка. Вимоги до дизайну і ергономіки в юридичних установах. 5. Естетичні вимоги щодо оформлення правових документів.		
6	Тема 6. Економічна та екологічна культура юриста 1. Поняття, структура і зміст економічної культури юриста. 2. Поняття, зміст і структура екологічної культури юриста. 3. Роль юриста в правовому забезпеченні відповідності екологічним правам екологічних обов'язків.	2	-
7	Тема 7. Дисциплінарна відповідальність юристів-практиків 1. Загальні правила притягнення юристів-практиків до дисциплінарної відповідальності. 2. Дисциплінарна відповідальність суддів. 3. Дисциплінарна відповідальність працівників прокуратури. 4. Дисциплінарна відповідальність адвокатів. 5. Дисциплінарна відповідальність працівників нотаріату. 6. Дисциплінарна відповідальність поліцейських.	2	-
Всього		14	2

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Юридична деонтологія» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Юридична деонтологія як наука і навчальна дисципліна 1. Місце і соціальне призначення юриста в суспільстві та державі. 2. Сфери прикладання праці юриста. Престиж юридичної професії Реферат Історія розвитку юридичної деонтології як науки	13	16
2	Тема 2. Основні види професії «юрист» 1. Професіограма судді загального суду	13	16

	<p>2. Професіограма нотаріуса 3. Професіограма адвоката 4. Професіограма прокурора 5. Професіограма слідчого 6. Професіограма юрисконсульта 7. Професіограма державного виконавця</p> <p>Реферат Деонтологічний портрет юриста</p>		
3	<p>Тема 3. Правова та політична культура юриста 1. Міжнародні стандарти професійної діяльності юриста. 2. Принципи політичного плюралізму та політичного нейтралітету у професійній діяльності юриста</p> <p>Реферат Деформація правової свідомості юриста</p>	13	16
4	<p>Тема 4. Психологічна культура юриста-практика 1. Психологічна сумісність і психологічний клімат у службовому колективі. 2. Конфлікт у колективі, його види та стилі вирішення</p> <p>Реферат Психологія ділового спілкування юриста-практика і міжособистісних стосунків у службовому колективі.</p>	13	16
5	<p>Тема 5. Етична та естетична культура юриста 1. Традиції і ритуали в юридичній практиці. Зовнішній вигляд юриста. 2. Держава і професійно-правова символіка</p> <p>Реферат Моральна деформація юриста-практика і її причини</p>	13	16
6	<p>Тема 6. Економічна та екологічна культура юриста 1. Юрист в сучасному економічному просторі 2. Роль юриста в правовому забезпеченні відповідності екологічним правам екологічних обов'язків</p> <p>Реферат Економічна цінність юриста</p>	13	16
7	<p>Тема 7. Дисциплінарна відповідальність юристів-практиків 1. Дисциплінарна відповідальність адвоката 2. Дисциплінарна відповідальність поліцейських</p> <p>Реферат Співвідношення юридичної та дисциплінарної відповідальності юриста-практика</p>	14	16
	Всього	92	112

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення іспиту.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; іспит
-------------------------------------	---

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Питання до іспиту

1. Поняття, ознаки і предмет юридичної деонтології.
2. Місце юридичної деонтології у системі суспільних і юридичних наук.
3. Методи юридичної деонтології.
4. Функції і принципи юридичної деонтології.
5. Юридична деонтологія як навчальна дисципліна.
6. Передумови виникнення і етапи розвитку юридичної деонтології.
7. Нормативні основи юридичної деонтології.
8. Професія юрист: поняття, основні ознаки. Основні види професії юрист.
9. Фах і кваліфікація юриста.
10. Правовий статус судді
11. Суддя Верховного Суду.
12. Вимоги щодо судді Конституційного Суду.
13. Вимоги щодо судді вищого спеціалізованого суду
14. Суддя апеляційного суду.
15. Статус прокурора. Вимоги до кандидатів на посаду прокурора.
16. Адвокат. Стажист адвоката. Вимоги щодо несумісності адвоката.
17. Правовий статус нотаріуса.
18. Стажист нотаріуса.
19. Юрисконсульт.
20. Працівник органів реєстрації актів громадянського стану.
21. Поліцейський.
22. Слідчий.
23. Дізнавач.

24. Державний виконавець.
25. Працівник державної кримінально-виконавчої служби.
26. Правова культура юриста і культурний стиль його професійної поведінки.
27. Роль правової культури юриста у розвитку правової культури суспільства.
28. Професійне мислення юриста.
29. Деформації професійної свідомості юриста-практика: шляхи подолання.
30. Поняття та зміст політичної культури юриста.
31. Структура та рівні політичної культури юриста.
32. Принципи політичного нейтралітету у професійній діяльності юриста.
33. Поняття, зміст і структура психологічної культури юриста-практика.
34. Психічний склад особи юриста-практика.
35. Система психічних властивостей юриста-практика як особи: темперамент, здатності, спрямованість, характер.
36. Психологія ділового спілкування юриста-практика і міжособистісних стосунків у службовому колективі.
37. Психологічна сумісність і психологічний клімат у службовому колективі.
38. Конфлікт у колективі, його види та стилі вирішення.
39. Поняття, зміст і структура етичної культури юриста.
40. Кодекс професійної етики юриста.
41. Професійний обов'язок юриста.
42. Моральна деформація юриста-практика і її причини.
43. Моральна відповідальність.
44. Поняття, зміст і структура естетичної культури юриста-практика.
45. Форми прояву естетичної культури юриста.
46. Манера поведінки. Службовий етикет юриста.
47. Традиції і ритуали в юридичній практиці.
48. Зовнішній вигляд юриста.
49. Держава і професійно-правова символіка.
50. Вимоги до дизайну і ергономіки в юридичних установах.
51. Естетичні вимоги щодо оформлення правових документів.
52. Поняття, структура і зміст економічної культури юриста.
53. Поняття, зміст і структура екологічної культури юриста.
54. Роль юриста в правовому забезпеченні відповідності екологічним правам екологічних обов'язків.
55. Загальні правила притягнення юристів-практиків до дисциплінарної відповідальності.
56. Дисциплінарна відповідальність суддів.
57. Дисциплінарна відповідальність працівників прокуратури.
58. Дисциплінарна відповідальність адвокатів.
59. Дисциплінарна відповідальність працівників нотаріату.
60. Дисциплінарна відповідальність поліцейських.

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ІСПИТУ**

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль			
<i>іспит</i>			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	--/	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	--/	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	--/	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль іспит			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Національна шкала	Оцінка за національною шкалою
			для екзамену
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	дуже добре	добре
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E	достатньо	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторної здачі семестрового	незадовільно
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	незадовільно

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Юридична деонтологія : підруч. Вид. 2-ге. Ткаченко В. Д. та ін. ; за ред. В. Д. Ткаченка. Х., Одісей, 2008. 256 с.
2. Осауленко О. І. Юридична деонтологія: навч. посіб. К. : Істина, 2008. 224 с.
3. Скакун О. Ф. Юридическая деонтология : учеб. Изд. 2-е, с изм. и доп. Харьков : Эспада, 2009. 384 с.
4. Гусарев С. Д., Тихомиров О. Д. Юридична деонтологія. К. : ВІРА-Р ; Дакор, 2000. 506 с.
5. Сливка С.С. Юридична деонтологія : підруч. Вид. 3-е, перероб. і доп. К. : Атіка, 2006. 296 с.

Допоміжна

6. Біленчук П. Д., Сливка С. С. Правова деонтологія / за ред. акад. П. Д. Біленчука. К.: АТІКА, 1999. 320 с.
7. Битяк Ю. П. Моральні та правові вимоги до поведінки державних службовців. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/2477/1/Bytyak_26.pdf
8. Гапотій В. Д., О.Г. Мінкова. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/4583>
9. Серих О.В. Морально-етичні аспекти професійної діяльності працівника митниці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.:*

Юриспруденція. 2013. № 5. С. 75-78.

10. Серих О.В. Щодо необхідності прийняття Кодексу професійної діяльності працівників митних органів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2013. № 18. С. 85-87. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v18/33.pdf>

Нормативно-правові акти:

11. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР : URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
12. Митний кодекс України від 13 бер. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
13. Про Службу безпеки України : Закон від 25 берез. 1992 р. № 2229-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382.
14. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2365-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 23. ст. 118.
15. Про нотаріат : Закон від 2 верес. 1993 р. № 3425-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Ст. 383.
16. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон від 5 лип. 2012 р. № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
17. Про вищу освіту: Закон від 1 лип. 2014 р. № 1556-VII *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 37-38. Ст. 2004.
18. Про Національну поліцію: Закон від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
19. Про державну службу: Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
20. Про прокуратуру : Закон від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 2-3. Ст. 12.
21. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1403-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 29. Ст. 535.
22. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
23. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 7-8. Ст. 50.
24. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 лип. 2017 р. 2136-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.
25. Про освіту: Закон України від 5 верес. 2017 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38-39. Ст. 380.
26. Дисциплінарний статут Національної поліції України: затв. Законом України від 15 берез. 2018 р. № 2337-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 29. Ст. 233.
27. Дисциплінарний статут прокуратури України: затв. Постановою Верховної Ради України від 6 листоп. 1991 р. № 1796-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 4. Ст.15.
28. Кодекс професійної етики суддів, затв. V з'їздом суддів України 24 жовт. 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0004415-02>
29. Правила адвокатської етики: затв. Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17> (дата звернення: 02.09.2020).

Інформаційні ресурси:

http://portal.rada.gov.ua	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
http://www.kmu.gov.ua	Урядовий портал України
http://pravoznavec.com.ua	Правознавець: Електронна бібліотека юридичної літератури
http://www.urist.in.ua/	Український юридичний форум
http://yurist-online.com/uslugi/yuristam/knigi/	Книги та підручники з права України
http://www.nbuv.gov.ua	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
https://ips.ligazakon.net/	Інформаційно-пошукова системи по законодавству "Ліга:Закон"
www.reyestr.court.gov.ua	Єдиний державний реєстр судових рішень України
https://ukrpatent.org/uk	Укрпатент
https://www.wipo.int/portal/en/index.html	WIPO Всесвітня організація інтелектуальної власності